

EKSPORT I IMPORT ARTYKUŁÓW OGRODNICZYCH W POLSCE

Helena Natanson-Nagel

Pracownia Badań Ekonomicznych w Ogrodnictwie ZERiL PAN

WSTĘP

Obecnie stosowane systemy obrotów zagranicznych artykułami ogrodniczymi nie pozwalają na właściwe określenie ich miejsca i wagi w bilansie handlowym. Dotychczas prowadzona i publikowana była analiza ilościowa poszczególnych płodów ogrodniczych lub ich grup, natomiast nie przedstawiono całościowo zagadnienia eksportu i importu ogrodniczego. W tej sytuacji występuje potrzeba analizy tej pozycji obrotów międzynarodowych i obiektywnej oceny jej udziału w całości obrotów pod względem wartościowym.

Analiza ilościowa jest od wielu lat bieżąco prowadzona przez zainteresowane instytucje i urzędy. Również zwrócona jest uwaga na koszt dolara w eksporcie, który został dokładnie wyliczony. Pomijana jest sprawa zakupu dolara w imporcie.

Wydaje się konieczne wyodrębnienie i ujęcie w jedną całość produkcji ogrodniczej i pochodnych, skoro jest ona odrębną i specyficzną gałęzią gospodarki narodowej, mimo że jest działem gospodarki rolnej. W ewidencji statystycznej produkty ogrodnicze są rozrzucone po różnych działach obrotów międzynarodowych. Jednym więc z celów pracy jest poznanie wartości obrotów międzynarodowych Polski w zakresie produktów ogrodniczych, w postaci świeżej lub przetworzonej, przez wyodrębnienie wszystkich tych pozycji figurujących w ewidencji handlu zagranicznego.

Koncepcja opracowania jest wynikiem następującego rozumowania. Ponieważ Polska w swych planowych założeniach dąży do zaopatrzenia rynku konsumpcyjnego w produkty spożywcze, niezbędne dla zapewnienia swej ludności możliwie racjonalnego, zgodnego z naukowymi podstawami odżywienia, import wielu produktów owocowych i warzywnych nie produkowanych w kraju jest stałą koniecznością. Występuje również konieczność eksportu uzasadniona potrzebą zdjęcia nadwyżek produkcji w kraju oraz uzyskiwania dewiz. Głównym zadaniem pracy jest poznanie i ocena następujących problemów:

1. Import i eksport produktów ogrodniczych w obrotach z krajami socjalistycznymi i w obrotach z pozostałymi krajami oraz konfrontacja tych dwóch grup krajów pod względem obrotów produktami ogrodniczymi.

2. Uzyskiwanie i wydatkowanie dewiz w imporcie i eksporcie wszystkich produktów ogrodnich oraz saldo bilansowe.
3. Tendencje importu i eksportu ogrodnich w grupach asortymentowych.
4. Wartość obrotów międzynarodowych grupy produktów owocowych w porównaniu do grupy produktów warzywnych.

METODYKA BADAŃ

Wszystkie dane liczbowe i przeliczenia wartości obrotów międzynarodowych w złotych dewizowych są zaczerpnięte z *Roczników Statystycznych Handlu Zagranicznego* z lat 1966–1967, wydanych przez Główny Urząd Statystyczny PRL oraz z publikowanych zeszytów *Statystyki Handlu Zagranicznego* (GUS). Obliczenia oparto o dane GUS, zestawienia tabelaryczne oraz ujęcia graficzne zostały wykonane przez autora. Podana przez GUS wartość importu i eksportu wykazana jest w złotych dewizowych na warunkach *franco* granica kraju dostawcy w cenach bieżących. Przeliczenia walut obcych na złote dewizowe dokonane zostały wg podstawowego średniego kursu, zgodnie z tabelą kursową Narodowego Banku Polskiego (1 zł dewizowy = 0,225 rubla = 0,25 dolara USA). Badany okres obejmuje 10 lat: 1958–1967 włącznie.

Do analizy przyjęto cały asortyment importowanych i eksportowanych produktów ogrodnich, na który wg nomenklatury statystyki GUS, dotyczącej handlu zagranicznego, składają się następujące pozycje:

- nasiona roślin warzywnych i kwiatowych, cebulki, kwiaty i rośliny ozdobne;
- warzywa świeże: kapusta, kalafior, ogórki, pomidory, marchew, rzodkiewka, chrzan, cebula, rabarbar, papryka, czosnek, groszek zielony, fasola szparagowa i inne;
- owoce świeże: arbuzy, banany, winogrona, pomarańcze, mandarynki, cytryny, grapefruity, jabłka, śliwki, brzoskwinie, jagody czarne, truskawki, wiśnie, morele, żurawiny, maliny, porzeczki, agrest, borówki, gruszki, orzechy i migdały, orzeszki ziemne;
- przetwory owocowe: owoce mrożone, pulpy owocowe, przeciery owocowe, wina owocowe, owoce suszone, owoce konserwowane i inne;
- przetwory warzywne: warzywa konserwowane, mrożone, marynowane, kwaszone, solone, koncentraty i przeciery, warzywa suszone.

Wobec tak dużego asortymentu, dla ułatwienia odczytywania i dla jaśniejszego obrazu zostały dokonane przeliczenia i cały asortyment został ujęty w dziesięć pozycji:

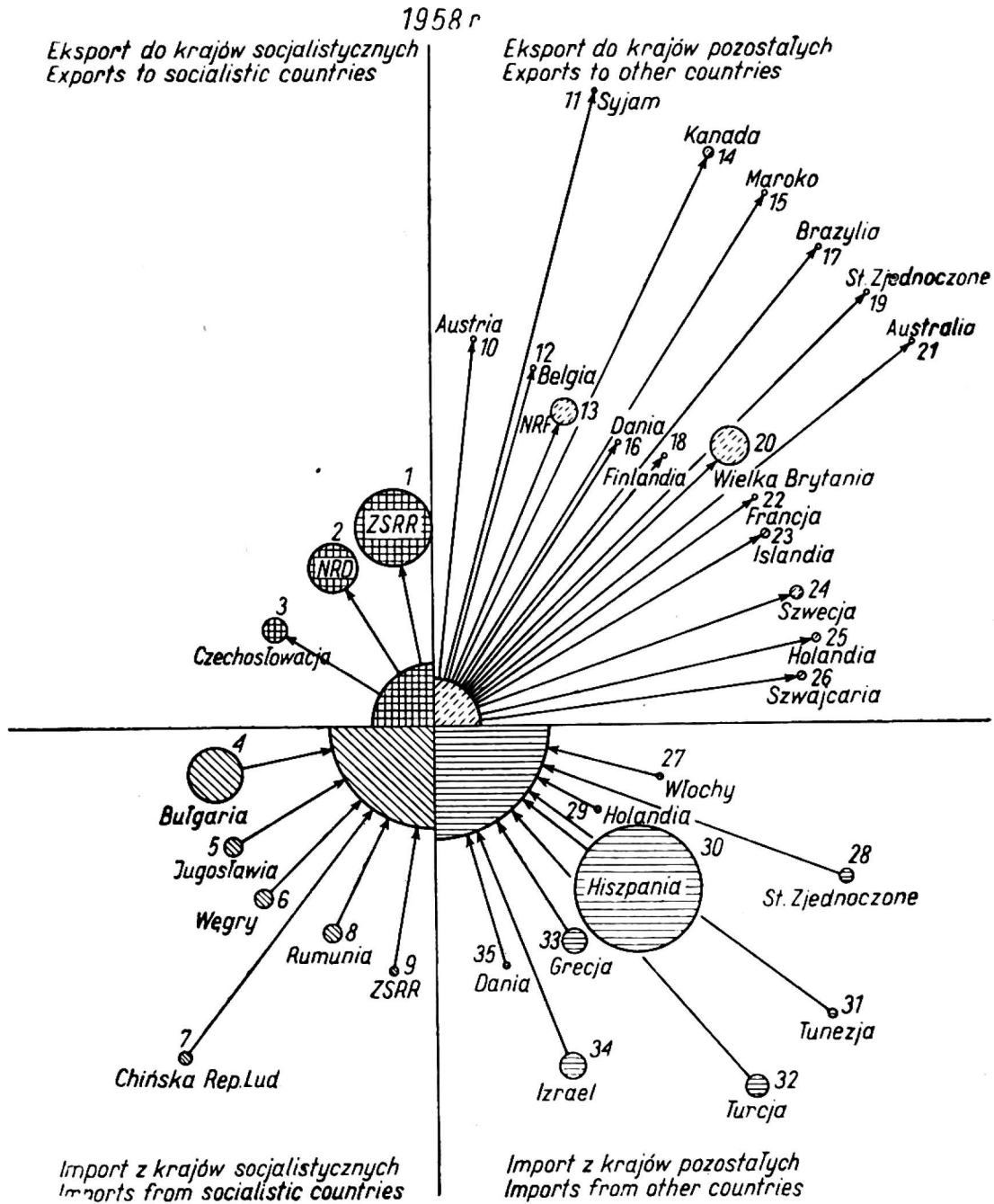
- 1) owoce świeże;
- 2) przetwory owocowe;
- 3) produkty owocowe (1 + 2);
- 4) warzywa świeże;
- 5) przetwory warzywne;
- 6) produkty warzywne (4 + 5);
- 7) razem owoce i warzywa świeże (1 + 4);

8) razem przetwory owocowe i warzywne (2 + 5);

9) nasiona roślin warzywnych, kwiatowych, kwiaty i rośliny ozdobne;

10) ogółem wszystkie produkty ogrodnicze.

Obliczenia do materiałów wyjściowych zostały dokonane po zestawieniu dla każdego kraju z osobna asortymentu artykułów ogrodniczych, które stały się przed-

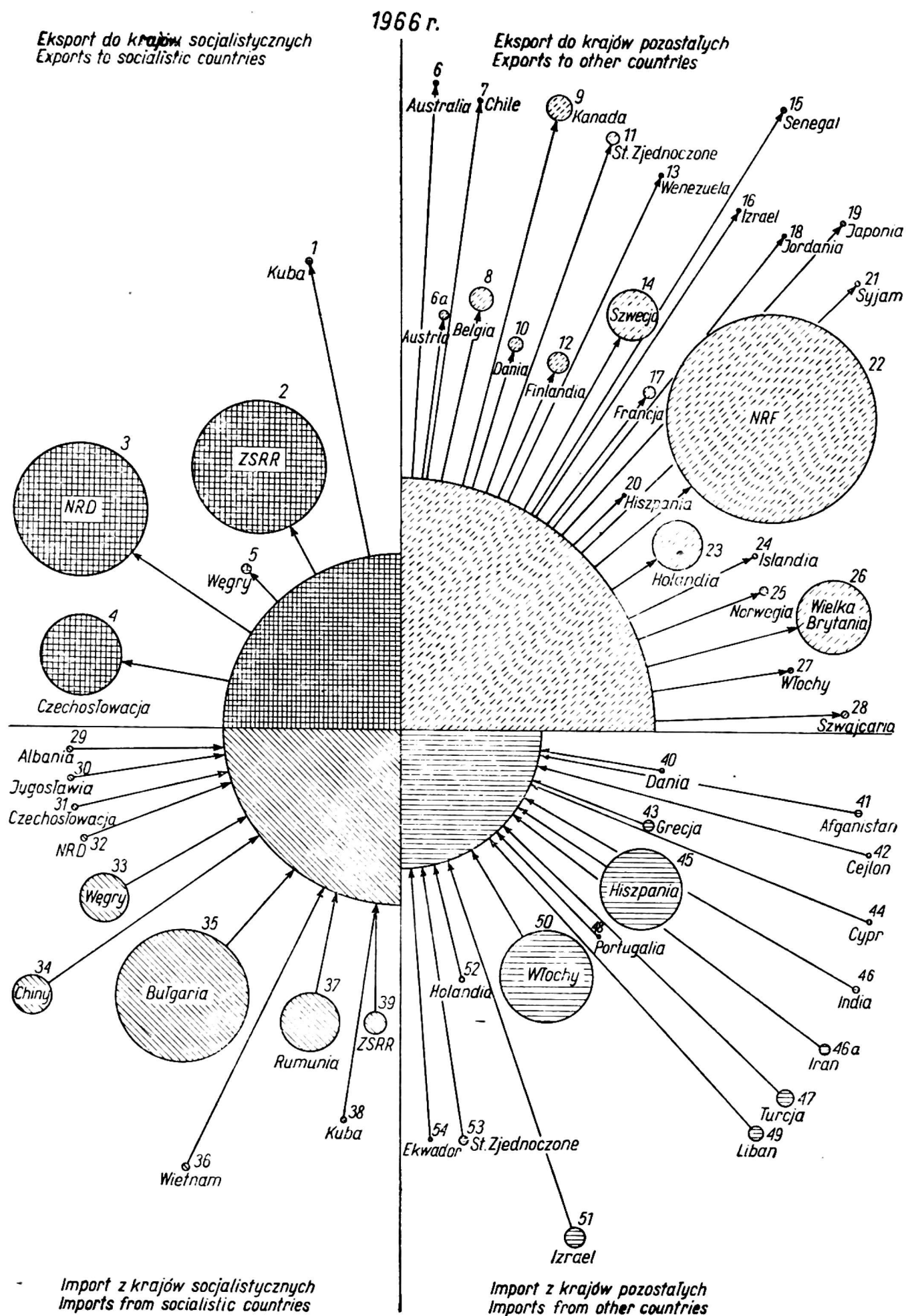

Rys. 1. Eksport i import artykułów ogrodniczych w Polsce; 1958 r. — Exports and imports of horticultural products in Poland; 1958

Skala — Scale: 1 cm promienia = 10 mln zł dewizowych — 1 cm of the radius = 10 millions of zlotys exchangeable into other currencies

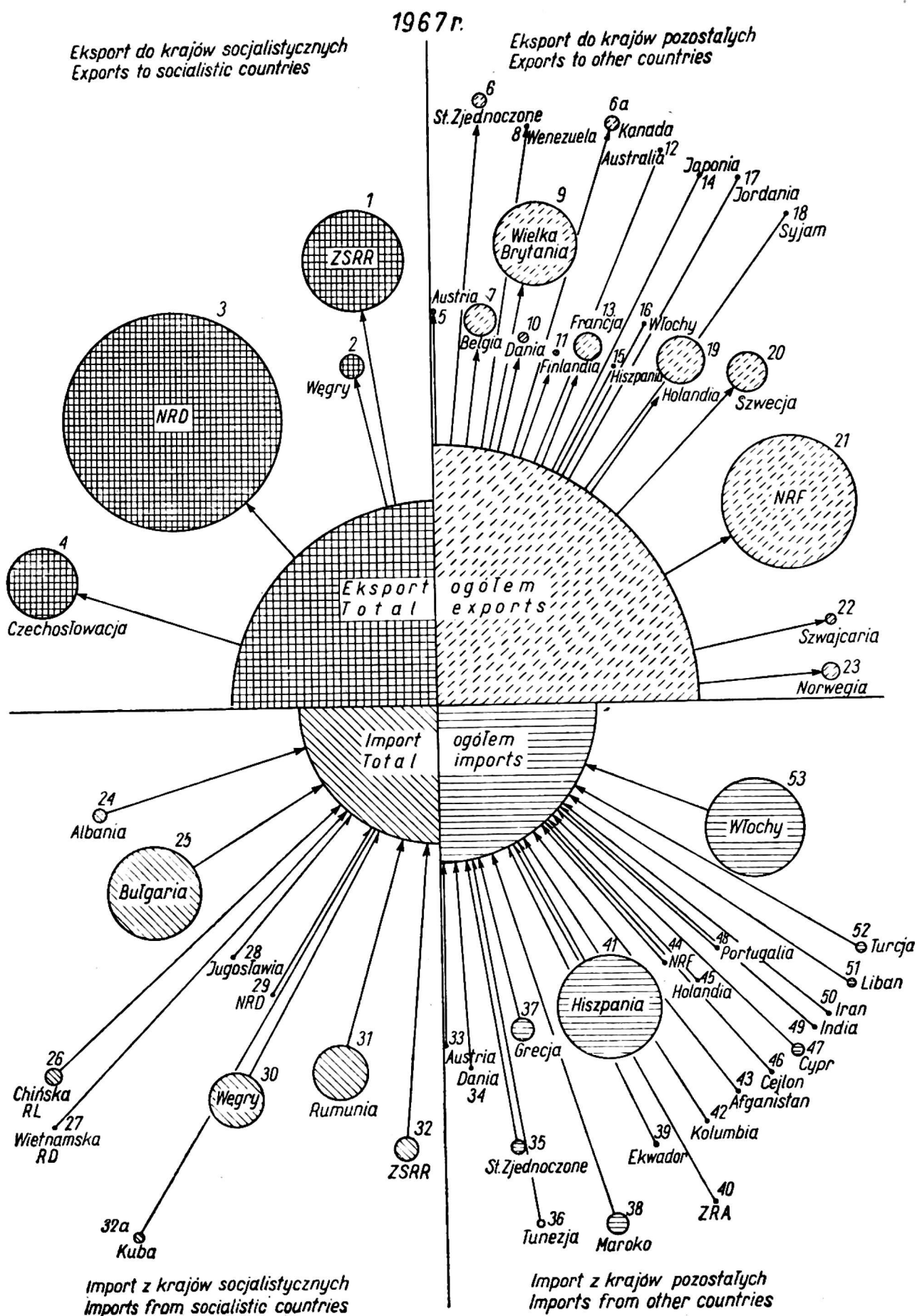
Źródło — Source: Statystyka Handlu Zagranicznego 1958 r. GUS [3] — Main Statistical office Foreign Trade Statistics — 1958 [3]

miotem importu lub eksportu Polski w badanym okresie lat. Zestawienia te dały podstawę do właściwej analizy dotyczącej każdego kraju z osobna oraz do zgrupowania kraju w układzie — kraje socjalistyczne i pozostałe. Zestawienia obrotów w ujęciu wartościowym krajami dały również podstawę do ujęcia graficznego w postaci diagramów kołowych. Diagramy zostały opracowane dla roku wyjściowego badanego okresu lat oraz dla dwóch lat końcowych (rys. 1, 2, 3).

Rys. 2. Eksport i import artykułów ogrodniczych w Polsce; 1966 r. — Exports and imports of horticultural products in Poland; 1966

Źródło — Source: Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 1966, GUS [1]. Opracowanie graficzne autora — Foreign Trade Statistical Annual 1966 [1]. Elaborated by the author

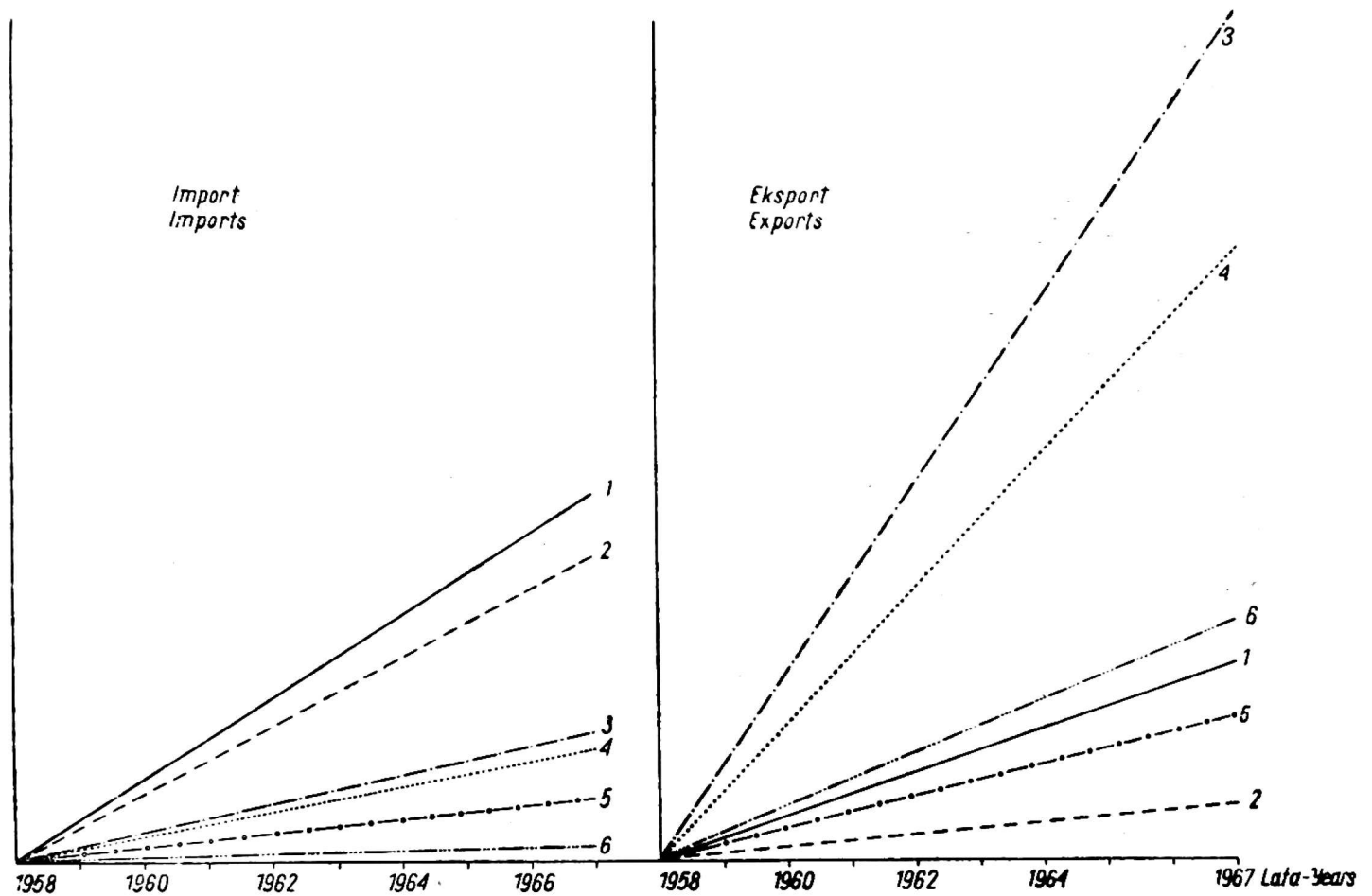

Rys. 3. Eksport i import artykułów ogrodniczych w Polsce; 1967 r. — Exports and imports of horticultural products in Poland; 1967

Skala — Scale: 1 cm promienia = 10 mln zł dewizowych — 1 cm of radius = 10 millions of zlotys exchangeable into foreign currency

Źródło — Source: Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 1967 [2]. Opracowanie graficzne autora — Foreign Trade Statistical Annual 1967 [2]. Elaborated by the author

Trendy eksportu i importu grup asortymentowych, wg ich wartości, zostały obliczone metodą najmniejszych kwadratów. Tendencje przedstawiono w ujęciu ogólnym (rys. 4) i w rozbiciu na kraje socjalistyczne i pozostałe kraje (rys. 5), sprowadzając graficzny ich obraz do jednego punktu wyjścia.

Rys. 4. Tendencje rozwojowe ogólnego importu i eksportu produktów ogrodnich w latach 1958–1967 — Development trends of total imports and exports of horticultural products in the 1958–1967 period

Legenda: (1) owoce i warzywa świeże — fresh fruits and vegetables, (2) owoce — fruits, (3) przetwory owocowe i warzywne — processed fruits and vegetables, (4) przetwory owocowe — processed fruits, (5) warzywa — vegetables, (6) przetwory warzywne — processed vegetables

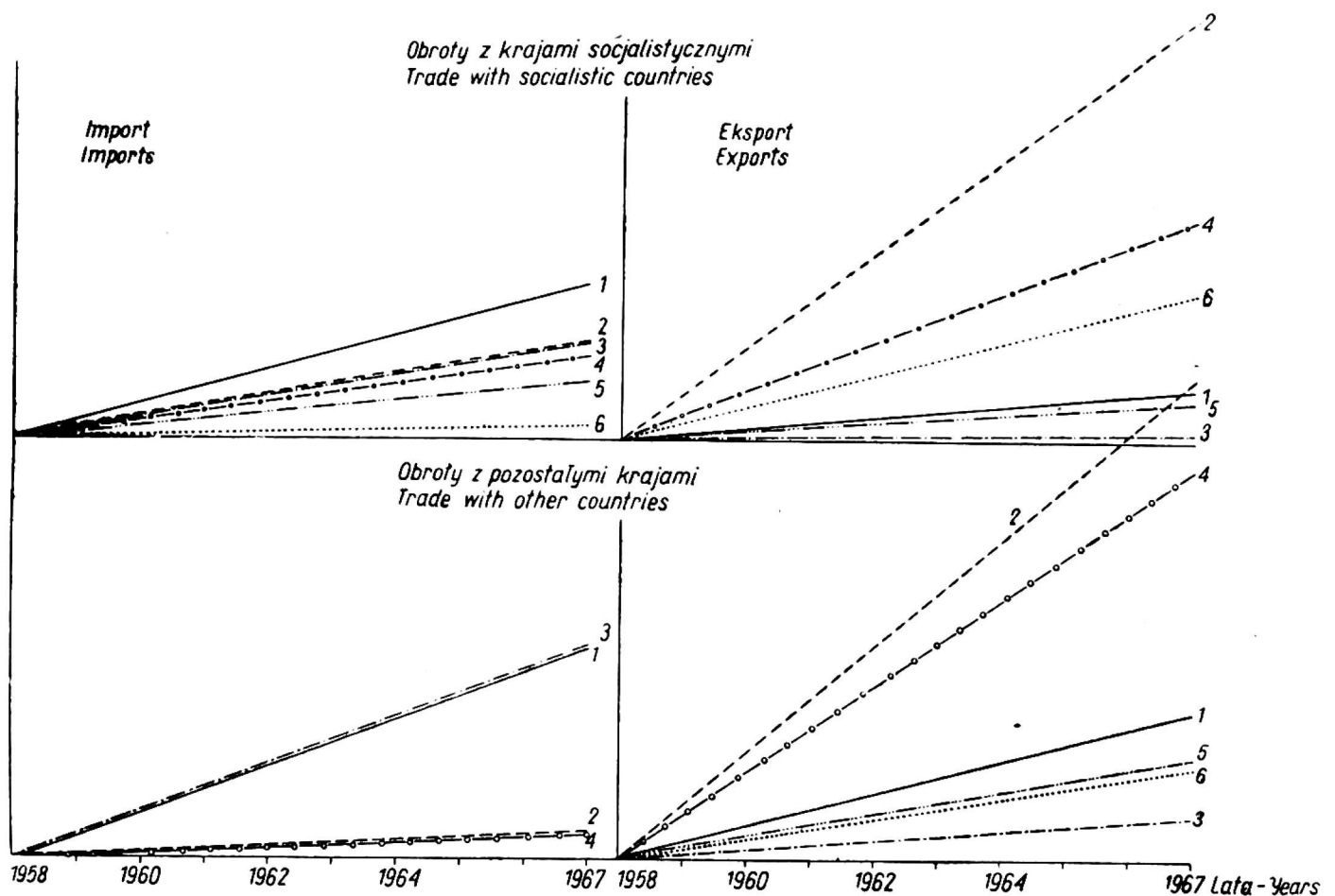
Praca nie obejmuje analizy poszczególnych krajów, ani nie rozważa zagadnień poszczególnych gatunków warzyw i owoców lub rodzaju ich przetworów, mimo że w materiałach wyjściowych posłużono się szczegółowymi danymi. Celem pracy jest przedstawienie ogólne zjawisk i ich interpretacja.

ANALIZA BILANSU HANDLOWEGO POLSKI W ZAKRESIE IMPORTU I EKSPORTU ARTYKUŁÓW OGRODNICZYCH

Kraje demokracji ludowej można podzielić na trzy grupy pod względem obrotów płodami ogrodnymi. Do pierwszej grupy należą: NRD, Czechosłowacja i Związek Radziecki (kolejność wg wielkości obrotów), do drugiej grupy: Bułgaria, Rumunia i Węgry. Do trzeciej pozostałe kraje socjalistyczne: Albania, Jugosławia, Chińska Republika Ludowa, Demokratyczna Republika Wietnamu i Kuba.

Najbardziej interesują nas dwie pierwsze grupy krajów, gdyż łączą nas z tymi krajami bardzo ożywione stosunki handlowe, a obroty z nimi sięgają w branży ogrodniczej dość wysokich sum. Stosunki z tymi krajami (w zakresie produktów ogrodniczych) układają się zależnie od szeregu czynników natury geograficznej (sąsiedztwo terytorialne), przyrodniczej (właściwości klimatyczne i glebowe) oraz zależnie od kierunku gospodarczego danego kraju.

Pierwszą grupę krajów charakteryzuje dodatnie saldo wartości obrotów ogrodniczych, a więc są to trzy kraje, do których Polska przeważnie eksportuje. Druga grupa — to kraje, z których Polska importuje produkty ogrodnicze i których saldo bilansowe polskiego eksportu i importu jest ujemne. Zasadniczo z punktu widzenia krajowej produkcji ogrodniczej i polskiego przemysłu owocowo-warzywnego pierwsza grupa krajów jest dla Polski najbardziej interesująca, gdyż w tych krajach znajduje zbyt towar polski.

Rys. 5. Tendencje rozwojowe importu i eksportu produktów ogrodniczych w latach 1958–1967 — Development trends of the imports and exports of horticultural products in the period 1958–1967

Legenda: (1) warzywa i owoce świeże — fresh fruits and vegetables, (2) przetwory owocowe i warzywne — processed fruits and vegetables, (3) owoce — fruits, (4) przetwory owocowe — processed fruits, (5) warzywa — vegetables, (6) przetwory warzywne — processed vegetables

Druga grupa interesuje nas z punktu widzenia naszej rodzimej produkcji ogrodniczej głównie w zakresie importu płodów uprawianych i u nas. Pozostały import owoców i warzyw (u nas nie uprawianych) wpływa bezpośrednio na zwiększenie spożycia ogólnego płodów ogrodniczych, pośrednio rzutuje on również na nasz

rynek wewnętrzny, lecz przede wszystkim na cenę produktów krajowych. W aspekcie tego zrozumięte jest występowanie — obok czynnika gospodarczego w postaci towarowej — względów rozliczeniowych między krajami w całości kształcie obrotów handlowych.

Obroty z trzecią grupą krajów są niewielkie i stanowią nikły odsetek ogólnych obrotów ogrodnictwa Polski. Stosunki handlowe z tymi krajami w zakresie produktów ogrodnictwa polegają wyłącznie na imporcie do Polski owoców południowych lub ich przetworów. Saldo dotyczące handlu zagranicznego owocami ogrodnictwa Polski z tymi krajami jest stale ujemne.

Przeanalizujemy kolejno najważniejsze dla nas kraje socjalistyczne pod względem obrotów.

Handel zagraniczny Polski z Czechosłowacją wykazuje saldo ujemne ogólnych obrotów. Dzięki eksportowi produktów ogrodnictwa do Czechosłowacji, różnica na niekorzyść Polski między ogólnym importem a eksportem została zmniejszona w ostatnich latach o 8–10%.

Handel zagraniczny z NRD wykazuje minusowe saldo ogólnych obrotów, które stale wzrastają od 1958 r. Dzięki temu, że NRD jest największym odbiorcą polskich produktów ogrodnictwa, ujemne saldo obrotów Polski jest zmniejszone o ok. 9,5%.

Ze Związkiem Radzieckim ogólne saldo obrotów Polski jest również ujemne. Ponieważ jednak ZSRR importuje z Polski produkty ogrodnictwa, neutralizuje to w pewnym stopniu nasz bilans handlowy z tym krajem (18% ogólnego salda).

Handel zagraniczny Polski z Bułgarią cechuje dodatnie saldo obrotów ogółem, natomiast w zakresie produktów ogrodnictwa, wskutek wyłącznego ich importu z Bułgarii, sytuacja jest wręcz odwrotna. Import z Bułgarii stanowił w 1966 r. 23,3% całego importu ogrodnictwa do Polski, a w 1967 r. 16,1%, co świadczy o wielkości tego importu, mimo że Bułgaria nie jest dostawcą owoców cytrusowych sprowadzanych z innych krajów.

Węgry i Rumunia należą do tej samej kategorii krajów, do których Polska nie eksportuje artykułów ogrodnictwa, a jedynie skąd je sprowadza. Wartość importu ogrodnictwa z obu krajów łącznie wynosi około jednej trzeciej importu z Bułgarii.

Import owoców z europejskich krajów jest zastanawiający, gdyż nie składa się on wyłącznie z owoców klimatu cieplejszego, lecz również z owoców naszego klimatu. Dla przeanalizowania tego zagadnienia ogólny import i eksport (pod względem wartościowym) owoców został rozdzielony na import i eksport owoców naszego klimatu i owoców klimatu cieplejszego (tab. 1). W wyniku takiego zestawienia, okazuje się, że Polska importuje (wyłącznie z krajów socjalistycznych: Bułgarii, Węgier, Rumunii, ZSRR) owoce naszego klimatu prawie regularnie za stale silnie wzrastającą ilość złotych dewizowych. W 1965 r. nawet ogólne saldo dla wszystkich krajów w zakresie owoców naszego klimatu okazało się ujemne, to znaczy, że wartość importu owoców naszego klimatu przewyższyła (o przeszło 6 mln zł dewizowych) wartość eksportu tych owoców. Wartość importu z krajów socjalistycznych owoców naszego klimatu jest od 1961 r. (z wyjątkiem lat 1964 i 1966) stale większa niż wartość eksportu.

Wartość owoców w latach 1958–1967 w mln zł dewizowych

The value of fruits in the 1958–1967 period in millions of zlotys according to the exchange rate used in foreign trade

Lata Years	Ogółem owoce — Total fruits						Owoce klimatu naszego — Fruits of our climate						Owoce klimatu cieplejszego — Fruits of the warmer climate					
	import		eksport export		saldo balance		import		eksport export		saldo balance		import		eksport export		saldo balance	
	ze wszyst- kich krajów łącznie total from all countries	w tym z krajów socjalis- tycznych out of which from so- cialistic countries	do wszyst- kich krajów łącznie total to all countries	w tym do krajów socjalis- tycznych out of which to so- cialistic countries	ogólne total socialis- tic countries	w tym krajów socjalis- tycznych out of which socialis- tic countries	ze wszyst- kich krajów łącznie total from all countries	w tym z krajów socjalis- tycznych out of which from so- cialistic countries	do wszyst- kich krajów łącznie total to all countries	w tym do krajów socjalis- tycznych out of which to so- cialistic countries	ogólne total socialis- tic countries	w tym krajów socjalis- tycznych out of which socialis- tic countries	ze wszyst- kich krajów łącznie total from all countries	w tym z krajów socjalis- tycznych out of which from so- cialistic countries	do wszyst- kich krajów łącznie total to all countries	w tym do krajów socjalis- tycznych out of which to so- cialistic countries	ogólne total socialis- tic countries	w tym krajów socjalis- tycznych out of which socialis- tic countries
	1958	39,7	12,3	15,6	10,2	-24,1	- 2,1	0,4	0,4	15,6	10,2	+15,2	+ 9,8	39,3	11,9	—	—	-39,3
1959	44,9	19,7	9,9	4,6	-35,0	-15,1	1,8	1,8	9,9	4,6	+ 8,1	+ 2,8	43,1	17,9	—	—	-43,1	-17,9
1960	28,7	13,7	16,4	8,9	-12,3	- 4,8	1,0	1,0	16,4	8,9	+15,4	+ 7,9	27,7	12,7	—	—	-27,7	-12,7
1961	39,3	17,9	14,0	6,2	-25,3	-11,7	7,7	7,7	14,0	6,2	+ 6,3	- 1,5	31,6	10,2	—	—	-31,6	-10,2
1962	51,3	31,2	7,0	0,9	-44,2	-30,2	6,2	6,2	7,0	0,9	+ 0,8	- 5,3	45,0	25,0	—	—	-45,0	-25,0
1963	51,3	26,0	11,0	3,3	-40,3	-22,7	6,4	6,4	11,0	3,3	+ 4,6	- 3,1	44,9	19,6	—	—	-44,9	-19,6
1964	40,0	21,3	20,7	11,5	-19,3	- 9,8	4,6	4,6	20,7	11,5	+16,1	+ 6,9	35,4	16,7	—	—	-35,4	-16,7
1965	85,9	49,3	11,1	2,6	-74,8	-46,7	17,2	17,2	11,1	2,6	- 6,1	-14,6	68,7	32,1	—	—	-68,7	-32,1
1966	75,0	21,2	24,9	11,4	-50,1	- 9,8	8,6	8,6	24,9	11,4	+16,3	+ 2,8	66,4	12,6	—	—	-66,4	-12,6
1967	80,8	24,8	20,9	9,6	-59,9	-15,2	13,0	13,0	20,9	9,6	+ 7,9	- 3,4	67,8	11,8	—	—	-67,8	-11,8

Źródło: Dane statystyczne handlu zagranicznego GUS [1, 2, 3]. Przeliczenia własne autora.

Source: Statistical data of foreign trade [1, 2, 3]. Main Statistical Office computations carried out by the authoress.

O ile wzrastający pod względem wartości import owoców klimatu cieplejszego i ich przetworów jest całkowicie uzasadniony, o tyle import owoców klimatu naszego może być wytłumaczony jedynie w uzasadnionych i wyjątkowych okolicznościach. Chodzi tu bowiem o perspektywę rozwoju rodzimej produkcji owoców i ich przetworów.

Pozostałe kraje, poza socjalistycznymi, których dotyczy import lub eksport ogrodnicy, możemy podzielić na trzy grupy. Pierwsza grupa krajów to te, które wyłącznie lub prawie wyłącznie eksportują do nas produkty ogrodnicy. Do tych należą przede wszystkim Włochy i Hiszpania, jako główni importerzy owoców cytrusowych z tym, że Włochy dopiero w ostatnich latach weszły ze swymi cytrynami i migdałami na nasz rynek. Poza Hiszpanią i Włochami wartość importu każdego z krajów tej grupy nie jest stosunkowo wysoka. Grupa tych krajów, które importują wyłącznie owoce południowe u nas nie produkowane, staje się coraz liczniejsza, czego dowodem jest, że w 1958 r. składała się tylko z 6 krajów, w 1966 r. z 13, a w 1967 r. z 17 krajów. Są to: Cypr, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Włochy, Turcja, Afganistan, Cejlon, Indie, Iran, Izrael, Liban, ZRA, Maroko, Tunezja, Ekwador, Kolumbia (rys. 1, 2, 3).

Druga grupa to kraje, do których Polska wyłącznie eksportuje produkty ogrodnicy. Ilość tych krajów niewiele wzrosła w latach 1958–1966; w 1967 r. nawet zmniejszył się ich krąg. Do tych krajów należą:

- z krajów europejskich: Austria, Belgia, Francja, Finlandia, Islandia, Norwegia, NRF, Szwecja, Szwajcaria i Wielka Brytania,
- z krajów azjatyckich: Syjam, Jordania, Japonia,
- z krajów Ameryki: Kanada, Wenezuela, Chile,
- oraz Australia.

Trzecia grupa to kraje o wymianie produktów ogrodnicy z Polską — z których Polska zarówno importuje, jak i eksportuje do nich. Są to: Dania, Belgia, Holandia oraz Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Ogółem Polska produkty ogrodnicy eksportuje do 25 krajów, a importuje aż z 31 krajów. Po Europie największym kontrahentem Polski w tej branży jest Azja.

Ogólna wartość importu z krajów socjalistycznych w zakresie produktów ogrodnicy przewyższała stale wartość eksportu, dopiero w 1967 r. eksport — dzięki znacznemu zwiększeniu wywozu do NRD — osiągnął nadwyżkę wartościową nad importem, co jeszcze zwiększa dodatnie saldo ogólne obrotów ogrodnicy (tab. 2).

Saldo ogólne z minusowego w okresie 1958–1963 — przechodzi od 1964 r. w dodatnie i rośnie bardzo wyraźnie mimo dużych wahań. Wzrost dodatniego salda wynika ze stale zwiększającego się eksportu do krajów poza krajami demokracji ludowej.

Import zarówno z krajów socjalistycznych, jak i z kapitalistycznych, stale rośnie z pewnymi wahaniami z roku na rok. Od 1960 r. saldo obrotu z krajami pozasocjalistycznymi jest stale dodatnie (oczywiście w zakresie produkcji ogrodnicy), przy czym w ciągu ostatnich lat wzrosło w stosunku do 1960 r. prawie 5-krotnie,

Tabela 2

Zestawienie bilansowe produktów ogrodnich w latach 1958–1967 w mln zł dewizowych
 Balance list of horticultural production foreign trade during the 1958–1967 period in millions of
 zlotys according to the exchange rate used in foreign trade

Kraje w latach Countries in years	Import	Eksport Export	Saldo Balance
1958			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	26,3	16,5	— 9,8
Kraje pozostałe — Other countries	29,6	12,3	— 17,3
Razem — Total	55,9	28,8	— 27,1
1959			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	38,0	14,7	— 23,3
Kraje pozostałe — Other countries	27,6	22,9	— 4,7
Razem — Total	65,6	37,6	— 28,0
1960			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	38,7	28,9	— 9,8
Kraje pozostałe — Other countries	16,9	25,9	+ 9,0
Razem — Total	55,6	54,8	— 0,8
1961			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	41,9	32,5	— 9,4
Kraje pozostałe — Other countries	23,6	33,6	+ 10,0
Razem — Total	65,5	66,1	+ 0,6
1962			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	95,5	10,3	— 85,2
Kraje pozostałe — Other countries	25,4	40,7	+ 15,3
Razem — Total	120,9	51,0	— 69,9
1963			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	80,6	28,1	— 52,5
Kraje pozostałe — Other countries	29,3	59,5	+ 30,2
Razem — Total	109,9	87,6	— 22,3
1964			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	59,8	74,0	+ 14,2
Kraje pozostałe — Other countries	21,8	62,4	+ 40,6
Razem — Total	81,6	136,4	+ 54,8
1965			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	92,9	50,5	— 42,4
Kraje pozostałe — Other countries	40,4	88,3	+ 47,9
Razem — Total	133,3	138,8	+ 5,5
1966			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	71,3	69,7	— 1,6
Kraje pozostałe — Other countries	58,5	102,9	+ 44,4
Razem — Total	129,8	172,6	+ 42,8
1967			
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries	52,9	79,2	+ 26,3
Kraje pozostałe — Other countries	61,5	100,2	+ 38,7
Razem — Total	114,4	179,4	+ 65,0

Źródło: Dane statystyczne handlu zagranicznego GUS [1, 2, 3]. Przeliczenia własne autora.

Source: Statistical data of foreign trade of the Main Statistical Office [1, 2, 3]. Computations by the authors.

Obroty produktami ogrodnictwa w Polsce w latach 1958-1967 w mln zł dewizowych
 Foreign trade with horticultural products in Poland in the 1958-1967 period in millions of zlotys according to the exchange rate used in foreign trade

	Import										Eksport — Export									
	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Wszystkie kraje — All countries																				
1. Owoce — Fruits	39,7	44,9	28,7	39,3	51,2	51,3	40,0	85,9	75,0	80,8	15,6	9,9	16,4	14,0	7,0	11,0	20,7	11,1	24,9	20,9
2. Przetwory owocowe — Processed fruits	7,8	14,4	17,7	9,3	35,4	36,6	29,6	31,8	31,5	14,8	8,2	10,8	20,6	26,7	28,1	37,3	49,5	70,6	91,3	101,2
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	47,5	59,3	46,4	48,6	86,6	87,9	69,6	117,7	106,5	95,6	23,8	20,7	37,0	40,7	35,1	48,3	70,2	81,7	116,2	122,1
4. Warzywa — Vegetables	4,5	2,7	5,5	8,4	20,7	10,4	9,2	12,9	13,3	12,7	3,0	13,4	10,2	14,6	7,7	17,4	28,5	28,8	24,4	18,3
5. Przetwory warzywne — Processed vegetables	3,2	3,2	3,2	7,5	12,5	9,4	2,0	2,3	9,7	5,6	1,1	2,3	6,6	10,3	7,4	20,6	35,8	25,6	28,5	36,3
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	7,7	5,9	8,7	15,9	33,2	19,8	11,2	15,2	23,0	18,3	4,1	15,7	16,8	24,9	15,1	38,0	64,3	54,4	52,9	54,6
7. Owoce i warzywa (1+4) — Fruits and vegetables (1+4)	44,2	47,6	34,2	47,7	71,9	61,7	49,2	98,8	88,3	93,5	18,6	23,3	26,6	28,6	14,7	28,4	49,2	39,9	49,3	39,2
8. Przetwory owocowe i warzywa (2+5) — Processed fruits and vegetables (2+5)	11,0	17,6	20,9	16,8	47,9	46,0	31,6	34,1	41,2	20,4	9,3	13,1	27,2	37,0	35,5	57,9	85,3	96,2	119,8	137,5
9. Nasiona warzyw i kwiatów, kwiaty i rośliny ozdobne Vegetables and flower seeds, flowers and decorative plants	0,7	0,4	0,5	1,0	1,1	2,2	0,8	0,4	0,3	0,5	0,9	1,2	1,0	0,5	0,8	1,3	1,9	2,7	3,5	2,7
10. Ogółem (3+6+9) — Grand total (3+6+9)	55,9	65,6	55,6	65,5	120,9	109,9	81,6	133,3	129,8	114,4	28,8	37,6	54,8	66,1	51,0	87,6	136,4	138,8	172,6	179,4
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries																				
1. Owoce — Fruits	12,3	19,7	13,7	17,9	31,2	26,0	21,3	49,3	21,2	24,8	10,2	4,6	8,9	6,2	0,9	3,3	11,5	2,6	11,4	9,6
2. Przetwory owocowe — Processed fruits	6,2	12,4	16,1	7,7	30,7	33,6	27,2	28,4	27,2	9,8	3,9	3,3	9,6	11,9	4,7	3,4	18,4	24,6	36,5	37,6
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	18,5	32,1	29,8	25,6	61,9	59,6	48,5	77,7	48,4	34,6	14,1	7,9	18,5	18,1	5,6	6,7	29,9	27,2	47,9	47,2
4. Warzywa — Vegetables	4,3	2,7	5,5	8,4	20,5	10,4	9,2	12,9	13,3	12,7	1,7	5,4	4,7	6,3	1,7	7,7	14,3	6,4	5,6	6,9
5. Przetwory warzywne — Processed vegetables	3,2	3,2	3,2	7,5	12,5	9,4	2,0	2,3	9,6	5,6	0,7	1,4	5,6	8,1	2,5	12,8	28,7	15,4	14,6	24,3
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	7,5	5,9	8,7	15,9	33,0	19,8	11,2	15,2	22,9	18,3	2,4	6,8	10,3	14,4	4,2	20,5	43,0	21,8	20,2	31,2
7. Owoce i warzywa (1+4) — Fruits and vegetables (1+4)	16,6	22,4	19,2	26,3	51,7	36,4	30,5	62,2	34,5	37,5	11,9	10,0	13,6	12,5	2,6	11,0	25,8	9,0	17,0	16,5
8. Przetwory owocowe i warzywa (2+5) — Processed fruits and vegetables (2+5)	9,4	15,6	19,3	15,2	43,2	43,0	29,2	30,7	36,8	15,7	4,6	4,7	15,2	20,0	7,2	16,2	47,1	40,0	51,1	61,9
9. Nasiona warzyw i kwiatów, kwiaty i rośliny ozdobne Vegetables and flower seeds, flowers and decorative plants	0,3	0,0	0,2	0,4	0,6	1,2	0,1	—	—	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,9	1,1	1,5	1,6	0,8
10. Ogółem (3+6+9) — Grand total (3+6+9)	26,3	38,0	38,7	41,9	95,5	80,6	59,8	92,9	71,3	52,9	16,5	14,7	28,9	32,5	10,3	28,1	74,0	50,5	69,7	79,2
Kraje pozostałe — Other countries																				
1. Owoce — Fruits	27,4	25,2	15,0	21,4	20,0	25,3	18,7	36,6	53,8	56,0	5,4	5,3	7,5	7,8	6,1	7,7	9,2	8,5	13,5	11,3
2. Przetwory owocowe — Processed fruits	1,6	2,0	1,6	1,6	4,7	3,0	2,4	3,4	4,3	5,0	4,3	7,5	11,0	14,8	23,4	33,9	31,1	46,0	54,8	63,6
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	29,0	27,2	16,6	23,0	24,7	28,3	21,1	40,0	58,1	61,0	9,7	12,8	18,5	22,6	29,5	41,6	40,3	54,5	68,3	74,9
4. Warzywa — Vegetables	0,2	—	—	—	0,2	—	—	—	—	—	1,3	8,0	5,5	8,3	6,0	9,7	14,2	22,4	18,8	11,4
5. Przetwory warzywne — Processed vegetables	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	—	0,4	0,9	1,0	2,2	4,9	7,8	7,1	10,2	13,9	12,0
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	0,2	—	—	—	0,2	—	—	—	0,1	—	1,7	8,9	6,5	10,5	10,9	17,5	21,3	32,6	32,7	23,4
7. Owoce i warzywa (1+4) — Fruits and vegetables (1+4)	27,6	25,2	15,0	21,4	20,2	25,3	18,7	36,6	53,9	56,0	6,7	13,3	13,0	16,1	12,1	17,4	23,4	30,9	32,3	22,7
8. Przetwory owocowe i warzywa (2+5) — Processed fruits and vegetables (2+5)	1,6	2,0	1,6	1,6	4,7	3,0	2,4	3,4	4,4	5,0	4,7	8,4	12,0	17,0	28,3	41,7	38,2	56,2	68,7	75,6
9. Nasiona warzyw i kwiatów, kwiaty i rośliny ozdobne Vegetables and flower seeds, flowers and decorative plants	0,4	0,4	0,3	0,6	0,5	1,0	0,7	0,4	0,3	0,5	0,9	1,2	0,9	0,5	0,3	0,4	0,8	1,2	1,9	1,9
10. Ogółem (3+6+9) — Grand total (3+6+9)	29,6	27,6	16,9	23,6	25,4	29,3	21,8	40,4	58,5	61,5	12,3	22,9	25,9	33,6	40,7	59,5	62,4	88,3	102,9	100,2

Źródło: Dane statystyczne handlu zagranicznego GUS [1, 2, 3].

Source: Statistical data of foreign trade of the Main Statistical Office [1, 2, 3].

co jest zupełnie zrozumiałe wobec bardzo rozwijającego się eksportu do krajów pozasocjalistycznych (rys. 1, 2, 3, w postaci diagramu kołowego).

Żeby móc ocenić kierunki naszego handlu zagranicznego dotyczącego produktów ogrodnich, przeanalizowane zostały poszczególne grupy asortymentowe omówione w części metodycznej pracy również w układzie import i eksport w okresie 10 lat, z rozróżnieniem krajów socjalistycznych i pozostałych (tab. 3 i 4). W wyniku tej analizy można stwierdzić, że saldo owoców świeżych stale jest minusowe i rośnie jego minusowa wartość. Oznacza to przede wszystkim wzrost importu owoców południowych, a głównie cytrusowych. Oznacza również i to, że nasz eksport owoców — jabłka, śliwki, wiśnie, truskawki, maliny, agrest, porzeczki, borówki, jagody — wzrasta niewiele i to jedynie w zakresie owoców jagodowych.

Natomiast eksport przetworów owocowych wykazuje wyraźną dynamikę rozwoju (wskaźnik 1967:1958 = 1234). Eksport ten w 1958 r. był stosunkowo mały. Ta pozycja eksportu stanowi 56,4% całego eksportu ogrodniczego w 1967 r.

Stosunkowo niewielka wartość eksportu warzyw świeżych przewyższa wartość importu, lecz wynosi ona zaledwie 10,2% wartości całego eksportu ogrodniczego w 1967 r. Dodatkowo saldo w warzywach świeżych jest osiągnięte dzięki eksportowi do krajów „pozostałych”, gdyż saldo tej pozycji w krajach socjalistycznych jest ujemne. Saldo wartości obrotów przetworów warzywnych od 1963 r. stale rośnie, zarówno z krajami socjalistycznymi, jak i z pozostałymi.

Ogólnie w imporcie wartość przetworów owocowych i warzywnych w 1967 r. stanowi 17,8% ogólnej wartości całego importu ogrodniczego, przy czym wartość importu przetworów wynosi 29% ogólnej wartości importu z krajów socjalistycznych, a wartość tegoż importu z krajów pozostałych tylko 7,8% ogólnej wartości importu z tych krajów. Pozostały import, zarówno z krajów socjalistycznych jak i z pozostałych, stanowią owoce i warzywa świeże.

W 1958 r. stosunek wartości eksportu o w o c ó w świeżych do wartości eksportu przetworów owocowych wynosił 1,93, a w 1967 r. odpowiednio — 0,21, to znaczy, że w 1958 r. prawie dwukrotnie więcej eksportowaliśmy owoców świeżych niż przetworów, a w 1967 r. stosunek ten ulega radykalnej zmianie: wartość eksportu przetworów owocowych jest blisko pięciokrotnie większa niż eksportu owoców świeżych.

W eksporcie w a r z y w świeżych i ich przetworów również zachodzą zmiany, a mianowicie w 1958 r. wartość eksportowanych warzyw świeżych była prawie czterokrotnie wyższa niż przetworów warzywnych, natomiast w 1967 r. wartość eksportowanych warzyw świeżych, mimo pięciokrotnego zwiększenia w stosunku do 1958 r., jest już nieco mniejsza niż wartość eksportu przetworów warzywnych.

Wartość eksportu wszystkich świeżych i przetworzonych produktów warzywnych jest stale mniejsza niż wartość eksportu wszystkich produktów owocowych, ale stosunek ten ulegał zmianom w badanym okresie. W 1958 r. stosunek ten był mniej więcej jak 5:1, a w 1967 r. jak 2:1.

Polska importuje w badanym okresie z krajów socjalistycznych coraz więcej

Tabela 4

Saldo importu i eksportu w latach 1958-1967 w mln zł dewizowych
 Import — export balances in the 1958-1967 period in millions of zlotys according to the exchange rate used in foreign trade

	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Wszystkie kraje — All countries										
1. Owoce — Fruits	-24,1	-35,0	-12,3	-25,3	-44,2	-40,3	-19,3	-74,8	-50,1	-59,9
2. Przetwory owocowe	+0,4	-3,6	+2,9	+17,4	-7,3	+0,7	+19,9	+38,8	+59,8	+86,4
Processed fruits										
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	-23,7	-38,6	-9,4	-7,9	-51,5	-39,6	+0,6	-36,0	+9,7	+26,5
4. Warzywa — Vegetables	-1,5	+10,7	+4,7	+6,2	-13,0	+7,0	+19,3	+15,9	+11,1	+5,6
5. Przetwory warzywne	-2,1	-0,9	+3,4	+2,8	-5,1	+11,2	+33,8	+23,3	+18,8	+30,7
Processed vegetables										
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	-3,6	+9,8	+8,1	+9,0	-18,1	+18,2	+53,1	+39,2	+29,9	+36,3
7. Owoce i warzywa	-25,6	-24,3	-7,6	-19,1	-57,2	-33,3	0	-58,9	-39,0	-54,3
Fruits and vegetables										
8. Przetwory owocowe i warzywne (2+5)	-1,7	-4,5	+6,3	+20,2	-12,4	+11,9	+53,7	+62,1	+78,6	+117,1
Processed fruits and vegetables (2+5)										
9. Nasiona — Seeds	+0,2	+0,8	+0,5	-0,5	-0,3	-0,9	+1,1	+2,3	+3,2	+2,2
10. Ogółem — Grand total	-27,1	-28,0	-0,8	+0,6	-69,9	-22,3	+54,8	+5,5	+42,8	+65,0
Kraje socjalistyczne — Socialistic countries										
1. Owoce — Fruits	-2,1	-15,1	-4,8	-11,7	-30,3	-22,7	-9,8	-46,7	-9,8	-15,2
2. Przetwory owocowe	-2,3	-9,1	-6,5	+4,2	-26,0	-30,2	-8,8	-3,8	+9,3	+27,8
Processed fruits										
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	-4,4	-24,2	-11,3	-7,5	-56,3	-52,9	-18,6	-50,5	-0,5	+12,6
4. Warzywa — vegetables	-2,6	+2,7	-0,8	-2,1	-18,8	-2,7	+5,1	-6,5	-7,7	-5,8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5. Przetwory warzywne Processed vegetables	- 2,5	- 1,8	+ 2,4	+ 0,6	- 10,0	+ 3,4	+ 26,7	+ 13,1	+ 5,0	+ 18,7
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	- 5,1	+ 0,9	+ 1,6	- 1,5	- 28,8	+ 0,7	+ 31,8	+ 6,6	- 2,7	+ 12,9
7. Owoce i warzywa Fruits and vegetables	- 4,7	- 12,4	- 5,6	- 13,8	- 49,1	- 25,4	- 4,7	- 53,2	- 17,5	- 21,0
8. Przetwory owocowe i warzywne (2+5) Processed fruits and vegetables (2+5)	- 4,8	- 10,9	- 4,1	+ 4,8	- 36,0	- 26,8	+ 17,9	+ 9,3	+ 14,3	+ 46,5
9. Nasiona — Seeds	- 0,3	0	- 0,1	- 0,4	- 0,1	- 0,3	+ 1,0	+ 1,5	+ 1,6	+ 0,8
10. Ogółem — Grand total	- 9,8	- 23,3	- 9,8	- 9,4	- 85,2	- 52,5	+ 14,2	- 42,4	- 1,6	+ 26,3
Kraje pozostałe — Other countries										
1. Owoce — Fruits	- 22,0	- 19,9	- 7,5	- 13,6	- 13,9	- 17,6	- 9,5	- 28,1	- 40,3	- 44,7
2. Przetwory owocowe Processed fruits	+ 2,7	+ 5,5	+ 9,4	+ 13,2	+ 18,7	+ 30,9	+ 28,7	+ 42,6	+ 50,5	+ 58,6
3. Razem (1+2) — Total (1+2)	- 19,3	- 14,4	+ 1,9	- 0,4	+ 4,8	+ 13,3	+ 19,2	+ 14,5	+ 10,2	+ 13,9
4. Warzywa — Vegetables	+ 1,1	+ 8,0	+ 5,5	+ 8,3	+ 5,8	+ 9,7	+ 14,2	+ 22,4	+ 18,8	+ 11,4
5. Przetwory warzywne Processed vegetables	+ 0,4	+ 0,9	+ 1,0	+ 2,2	+ 4,9	+ 7,8	+ 7,1	+ 10,2	+ 13,8	+ 12,0
6. Razem (4+5) — Total (4+5)	+ 1,5	+ 8,9	+ 6,5	+ 10,5	+ 10,7	+ 17,5	+ 21,3	+ 32,6	+ 32,6	+ 23,4
7. Owoce i warzywa Fruits and vegetables	- 20,9	- 11,9	- 2,0	- 5,3	- 8,1	- 7,9	+ 4,7	- 5,7	- 21,5	- 33,3
8. Przetwory owocowe i warzywne (2+5) Processed fruits and vegetables (2+5)	+ 3,1	+ 6,4	+ 10,4	+ 15,4	+ 23,6	+ 38,7	+ 35,8	+ 52,8	+ 64,3	+ 70,6
9. Nasiona — Seeds	+ 0,5	+ 0,8	+ 0,6	- 0,1	- 0,2	- 0,6	+ 0,1	+ 0,8	+ 1,6	+ 1,4
10. Ogółem — Grand total	- 17,3	- 4,7	+ 9,0	+ 10,0	+ 15,3	+ 30,2	+ 40,6	+ 47,9	+ 44,4	+ 38,7

Źródło: Dane statystyki handlu zagranicznego GUS [1, 2, 3]. Przeliczenia własne autora.

Source: Statistical data of foreign trade Main Statistical Office [1, 2, 3]. Computations carried out by the authoress.

przetworów owocowych. Wartość tego importu od 1958 r. stale rośnie i do 1966 r. przekracza wartość importu owoców świeżych. W 1967 r. stan ten ulega zmianie.

Zestawiając wartość przetworów warzywnych i warzyw świeżych importowanych z krajów socjalistycznych, stosunek ten układa się ogólnie jak 2:1.

W eksporcie z Polski do krajów socjalistycznych zaznacza się silny rozwój eksportu przetworów owocowych i wartość jego wzrasta w badanym okresie blisko 10-krotnie. Wartość eksportu przetworów warzywnych wzrasta przeszło 30-krotnie w ciągu 10 lat. Eksport warzyw i ich przetworów stanowił nieco więcej niż 1/7 wartości eksportu owoców świeżych i przetworzonych w 1958 r., natomiast pod koniec badanego okresu wartość ta stanowi ok. 68% wartości eksportu owoców świeżych i przetworzonych.

Zupełnie inaczej przedstawia się układ wartości w imporcie z krajów pozostałych. Wartość importowanych owoców świeżych stanowi w 1967 r. 92,5% ogólnej wartości importu. Są to owoce cytrusowe, orzechy i migdały, figi, rodzynki, banany itd. Wwóz warzyw i przetworów warzywnych z krajów pozostałych nie istnieje, natomiast istnieje, niewielki co prawda i prawie na tym samym poziomie od 10 lat import nasion warzywnych i kwiatowych oraz kwiatów i roślin ozdobnych.

W eksporcie do krajów poza blokiem krajów demokracji ludowej zaznacza się silny wzrost wartości wywozu przetworów owocowych (12-krotna wartość osiągnięta w ciągu 10 lat) oraz wzrost wartości eksportu przetworów warzywnych (30-krotny) z tym, że w 1958 r. wywóz przetworów warzywnych był minimalny (wartość jego w 1958 r. wynosiła 400 zł dewizowych). Zaznacza się również rozwój eksportu warzyw świeżych i wartość jego do 1965 r. stale rosła. Ostatnie dwa lata wykazują pewien spadek eksportu warzyw świeżych, a jednak warzywa świeże mają stałą przewagę w eksporcie nad ich przetworami.

WNIOSKI

1. Przeprowadzając ocenę wartości eksportu i importu ogrodniczego w Polsce w okresie lat od 1958 do 1967 stwierdza się słuszność występujących zasadniczych kierunków rozwojowych w poszczególnych grupach asortymentowych.

2. Ogólne zwiększenie importu i jego wartości (wskaźnik średni z dwóch ostatnich lat — 1966:1958 i 1967:1958 wynosi 219,6) jest uzasadnione koniecznością lepszego zaopatrzenia rynku wewnętrznego w owoce i warzywa południowe i w ten sposób uzupełnienia braków w asortymencie konsumowanych w Polsce artykułów spożywczych.

3. Występuje silniejszy wzrost eksportu niż importu (wskaźnik wartości — 1967:1958 = 620,8).

4. Eksport przetworów owocowych i warzywnych wykazuje silniejszą tendencję zwykłą niż eksport owoców i warzyw świeżych, co jest korzystne dla Polski i dla jej rozwijającego się przemysłu owocowo-warzywnego ze względu na uzyskiwanie dewiz nie tylko za surowiec, lecz również za włożone nakłady pracy żywej i zmechanizowanej w wyrób przetworów.

5. Zaznaczają się zmiany prawidłowe w układzie eksportu, a mianowicie zaczyna

wzrastać stosunek warzyw świeżych łącznie z przetworami do owoców świeżych łącznie z ich przetworami. Stosunek ten jednak nadal budzi zastrzeżenia, gdyż jest on odwrotnie proporcjonalny do układu w krajowej produkcji ogrodniczej, gdzie zbiory warzyw są co najmniej trzykrotnie wyższe niż zbiory owoców. Nie oznacza to bynajmniej, że obecny układ produkcji warzyw i owoców w Polsce jest właściwy ze względu na istniejącą obecnie tendencję do zrównywania w naszym klimacie spożycia owoców i warzyw. To zagadnienie jednak nie należy do tematu omawianego w tej pracy.

Jako uwagę postronną przytacza się fakt, że w eksporcie owoców jabłka polskie, które stanowią około 70% ogólnych krajowych zbiorów owoców, nie odgrywają prawie żadnej roli i nie wykazują tendencji rozwoju ich wywozu. Wzrost eksportu owoców świeżych polega prawie wyłącznie na owocach jagodowych.

6. Tendencje rozwoju w eksporcie ogrodnictwem do krajów socjalistycznych są korzystne dla Polski i wydają się całkowicie prawidłowe, gdyż wykazują dużą ekspansję w kierunku eksportu przetworów owocowych i warzywnych. Wywóz warzyw świeżych wykazuje wyższy wzrost niż owoców świeżych.

7. W imporcie z krajów socjalistycznych prawidłowo układają się tendencje rozwojowe na korzyść importu warzyw i owoców świeżych, w tym szczególnie owoców. Mniejszą bowiem tendencją rozwojową wykazuje import przetworów owocowych i warzywnych.

8. Obroty z pozostałymi krajami przebiegają i rozwijają się w kierunku wyraźnie korzystnym dla Polski. W imporcie zaznacza się duży wzrost wwozu owoców świeżych (południowych). Wartość importowanych owoców świeżych z krajów pozostałych reprezentuje 92,5% ogólnej wartości importu. Są to wyłącznie: owoce cytrusowe, banany, orzechy i migdały, figi, rodzynki. Import warzyw świeżych nie występuje zupełnie; są importowane niewielkie ilości nasion warzywnych i kwiatowych oraz kwiaty i rośliny ozdobne. W eksporcie widać bardzo silną tendencję do wywozu przetworów owocowych i warzywnych, zwłaszcza zaś przetworów owocowych. Ekspert warzyw ma silniejszą tendencją rozwojową niż owoców.

9. Końcowy wniosek będący syntezą całej pracy sformułować można następująco:

— bilans wartości importu i eksportu ogrodnictwa wykazuje od 1964 r. stale wzrastające saldo dodatnie, dochodzące w 1967 r. do wysokości 65 mln złotych dewizowych;

— w końcowym roku badanego okresu ogólna wartość eksportu krajowej produkcji ogrodnictwa i jej przetworów wynosi 179 mln złotych dewizowych, a wartość importu 114 mln złotych dewizowych.

LITERATURA

[1] Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 1966, GUS.

[2] Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 1967, GUS.

[3] Zeszyty Statystyki Handlu Zagranicznego 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, GUS.

Г. Натансон-Нагель

ЭКСПОРТ И ИМПОРТ ПЛОДОВООВОЩНОЙ ПРОДУКЦИИ В ПОЛЬШЕ

Резюме

Предметом работы является анализ импорта и экспорта Польши в области всей плодоовощной продукции в свежем и переработанном виде и выводы, вытекающие из этого анализа.

Исследованный импорт и экспорт в период 1958-1967 гг. выражен в пересчёте на девизные золотые по данным Главного Статистического Управления.

По отдельным годам исследуемого периода произведен баланс стоимости импорта и экспорта: свежих плодов, плодовых изделий, свежих овощей, овощных изделий, совместно свежих плодов и овощей, совместно плодовых и овощных изделий. Представлено сальдо по каждому из перечисленных продуктов.

Исчисленные тенденции развития отдельных ассортиментов групп представлены в форме графиков.

Анализ относится также к плодоовощному внешнему обороту Польши в целом и в отдельности по двум группам стран: социалистических стран и остальных стран.

EXPORT AND IMPORT OF HORTICULTURAL PRODUCTS IN POLAND

Summary

The work comprises an analysis of investigations on import and export of all horticultural products, fresh and processed in Poland and conclusions drawn from this analysis.

The import and export investigated for the 1958-1967 period was presented in value expressed in zlotys of the course of exchange used in foreign trade. The value of export and import of fresh fruits, processed fruits, fresh vegetables, processed fruits and vegetables together were balanced in particular years of the period investigated and the balances of differences were shown.

The development trends of particular assortment groups are presented on a diagram.

Foreign trade of Poland with all the countries and separately with the group of socialistic countries and with rest of countries is also analyzed.